

Pěstitelé ovoce přišli o 80 procent úrody, v polovině republiky nesklidí nic. Vláda projednala možnou pomoc, o peníze žádáme i Evropskou komisi

7.5.2024 - | KDU-ČSL

„Celonoční silné mrazy, které v polovině dubna postihly především Čechy, se nedají srovnat s běžnými jarními mrazíky, se kterými dokážou naši ovocnáři bojovat. Kvůli teplému březnu byla vegetace v podstatě o měsíc napřed, když do toho na týden přijdou klasické zimní mrazy, není proti tomu obrany,“ řekl ministr zemědělství Marek Výborný (KDU-ČSL) s tím, že podobně ničivou situaci zažili naši pěstitelé naposledy v roce 1929.

Velká část pěstitelů tak letos nesklidí žádné ovoce, o sady se ale budou muset starat dále, je potřeba je ošetřovat, například zastřižovat stromy. Zůstanou jim tak zhruba dvě třetiny nákladů. Až do další sklizně ale budou tito pěstitelé bez jakýchkoliv příjmů z prodeje. Situaci nepokryje ani pojištění, které řada pěstitelů má. Komerčně pojistit proti mrazům lze, ale v České republice pouze jablka, hrušky, borůvky a jahody. Navíc je pojištění spojeno s řadou dalších podmínek, například pěstitelé jablek nebo hrušek mohou pojištění proti mrazům získat pouze jako doplněk k pojištění proti kroupám, a to i v případech, kdy mají instalované sítě proti kroupám, a toto pojištění pro ně nemá význam.

„I proto jsem v této mimořádné situaci požádal o pomoc Evropskou komisi. Na základě mého jednání s komisařem pro oblast zemědělství Januszem Wojciechowským jsem v minulém týdnu odeslal dopis s oficiální žádostí o pomoc z krizového balíčku EU ve výši 100 milionů EUR,“ uvedl ministr Výborný.

Zároveň má Ministerstvo zemědělství pro případnou kompenzaci části škod způsobených zemědělcům velmi nepříznivými klimatickými jevy notifikovaný Rámcový program pro řešení rizik a krizí v zemědělství, který byl aktuálně notifikován u Evropské komise do konce roku 2028. V minulosti již MZe tento program pro částečnou kompenzaci škod mrazem na ovocných kulturách použilo. Jak již dříve ministr Výborný uvedl, MZe je připraveno skrze tento program poskytnout pěstitelům minimálně 100 až 200 milionů korun.

„Záviset bude také na tom, zda Evropská komise poskytne pomoc z krizového balíčku. Podle toho se rozhodneme, zda otevřeme i náš notifikovaný národní program, nebo zvolíme cestu navýšení evropské pomoci možným kofinancováním, který zpravidla Komise povoluje,“ dodal ministr.

Další možností, jak pomoci postiženým sektorům, je obdobně jako v předchozích případech řešení či zmírnění dopadů krizí využitím provozních úvěrů prostřednictvím Podpůrného a garančního a rolnického fondu (PGRLF), a to snížením jistiny provozních úvěrů poskytnutých komerčními finančními institucemi.

„I tato cesta, kterou pozitivně kvitovali další členové vlády, by si vyžádala navýšení rozpočtu PGRLF minimálně ve výši 300 milionů korun,“ upozornil ministr Výborný.

Vláda si je podle ministra Výborného vědomá rozsahu škod, a to zvláště v sektoru ovocnářství. „Jako vláda jasně deklarujeme, že jsme připraveni hledat optimální a spravedlivé způsoby pomoci. I do

budoucná je klíčové, abychom podporovali pěstitele, kteří jsou v rámci investic ochotní reagovat na dopady těchto mimořádných klimatických jevů. Současně chci zdůraznit, že nemáme v úmyslu kompenzovat někomu podnikatelské riziko a veškeré ztráty, ale chceme pomoci zvládnout tíživou situaci těch, kteří byli postiženi mimořádnou katastrofou a hrozí jim existenční problémy,” dodal ministr.

Dle odhadů Ovocnářské Unie Čech a Moravy je prvotní odhad škod na úrovni 1 miliardy korun. Až 80 % ovocnářských podniků bude mít nulovou sklizeň ovoce. Celkově se očekává pokles sklizně ovoce zhruba o 80 %. Pro stěžejní ovocný druh v ČR, jablka, odhaduje Ovocnářská unie letošní sklizeň na úrovni 22 % ve srovnání s předchozím 5letým průměrem (u hrušní 21 %, u višní a třešní dokonce 14 %, resp. 16 %). Vzniklá situace existenčně ohrožuje mnoho pěstitelů, kteří budou mít výrazný propad tržeb.

U pěstitelů jahod je poškozená plocha cca 120 hektarů, většina pěstitelů patří mezi menší pěstitele do výměry cca 4 hektarů. Míra poškození u jahod je 20 % až 100 %, zejména v závislosti na tom, zda byly porosty chráněny netkanou textilií. Předběžný odhad škod je cca 50,4 mil. Kč.

Dle vyjádření Svazu vinařů došlo k poškození 95 % vinic v Čechách, zatímco na Moravě se škody pohybují minimálně na úrovni 23 % snížení výnosu. Došlo tak k celkové úhrnné škodě na hroznech ve výši asi půl miliardy korun.

V sektoru okrasného školkařství je v letošním roce osázeno cca 1200 hektarů školek, mrazy postihly zhruba 1000 hektarů. Celkově je poškozeno 60 až 70 % sazenic, u některých druhů dřevin došlo ke 100% poškození. Škody u školkařů dle odhadů dosáhly až 1 miliardy korun. Přesný rozsah škod není momentálně možné zjistit, neboť lze očekávat, že část mrazem poškozených sazenic může regenerovat.

<https://www.kdu.cz/aktualne/zpravy/mze-pestitele-ovoce-prisli-o-80-procent-urody-v-po>